

Cicle formatiu de grau mitjà: Conducció d'activitats físicoesportives al medi natural

[pdf de la pàgina](#)

Crèdit 1: El medi natural (3a. avaluació)

4.- Ecologia i educació ambiental

4.1.- Activitats de lleure en el medi natural: impactes i mesures que cal prendre.

Entenem per educació ambiental les activitats i actuacions educatives que tenen per finalitat proporcionar informació sobre el medi ambient, des de la comprensió de l'entorn i de les relacions entre l'ésser humà i el seu medi, fins a les actituds, habilitats i valors que regulen o que dirigeixen les nostres relacions amb el medi ambient.

L'objectiu general de l'educació ambiental és *“formar una població mundial conscient i preocupada per l'ambient i els seus problemes, una població que tingui coneixements, competències i motivacions que li permetin treballar individual i col·lectivament en la resolució dels problemes actuals i evitar-ne de nous”* (Giordan i Souchon, 1991).

L'educació ambiental no és només una responsabilitat i un deure de l'educació formal o del sistema d'educació d'un estat o país, és també una competència lligada a les activitats de lleure i als esports que es desenvolupen en el medi natural, un conjunt d'activitats d'aprenentatge i de models de comportament que, a més a més de les escoles i dels instituts, s'han de promoure des dels centres d'esplai, els clubs i entitats esportives com els clubs de nàutica i vela, els centres atlètics, les hípiques, els centres excursionistes i les empreses d'esports d'aventura. També és una responsabilitat de les administracions locals i de les associacions de veïns.

L'educació ambiental es fonamenta, en primer lloc, en el coneixement del medi, dels ecosistemes, de les principals espècies de la flora i la fauna, de les relacions entre els organismes, etc.; en segon lloc, ha de tenir en compte que l'ésser humà, amb la utilització de la tècnica, s'ha anat distanciant de la seva natural interdependència amb el medi, i que ha passat a considerar-lo tan sols com a font de recursos.

L'ésser humà no ha tingut en compte o ha oblidat que forma part del medi, i que aquest és un sistema complex que està integrat en un sistema més gran que és el planeta Terra. Així, en els darrers trenta anys s'han començat a detectar greus alteracions en el funcionament del medi ambient, i no només en els espais naturals més o menys preservats, sinó també en els rurals i en els urbans, i una important disminució dels recursos naturals.

Els recursos provenen dels diversos components del “sistema Terra” (atmosfera, biosfera, geosfera, hidrosfera) i des del punt de vista de la seva utilitat es poden agrupar en productes energètics i en matèries primeres. Segons el temps que necessiten per formar-se o per regenerar-se, els recursos es classifiquen en renovables i no renovables. Els recursos renovables tenen un període de formació baix, és a dir, es regeneren a un ritme comparable al del seu ús, com les energies solar, eòlica, mareomotriu, geotèrmica, etc. L'aigua també és un recurs que es renova, però com que actualment la seva demanda és tan alta i quan torna al medi està tan degradada, sovint, a moltes zones del planeta, ha esdevingut un recurs no renovable. Els recursos no renovables precisen grans períodes de temps per formar-se o regenerar-se, molt més llargs que els de la vida humana, alguns, fins i tot requereixen milions d'anys per formar-se (carbó, petroli, gas natural, aqüífers profunds).

El tipus de desenvolupament econòmic realitzat en els països industrials des de finals del segle XIX, ha estat molt desfavorable per al medi ambient. S'ha produït una sobreexplotació sistemàtica dels recursos, una generació massiva de residus i una ocupació desordenada del territori; tot aquests fenòmens han donat lloc a un conjunt d'efectes, majoritàriament adversos, que es coneixem com a “impactes ambientals”.

Els impactes poden ser sobre el medi físic, el medi biòtic (flora i fauna) o sobre l'hàbitat humà; també poden ser generals (afecten una població o una comarca) o puntuals. En aquest sentit podem afirmar que les activitats de lleure al medi natural generen impactes puntuals com l'alteració dels sòls i eliminació de la cobertura edàfica (l'erosió provocada per les draceres), l'alteració de la qualitat d'aigües superficials i subterrànies (contaminació de fonts), l'abandonament de residus (bosses i envasos de plàstic, llaunes, ampolles de vidre, paper d'alumini, etc.) o la destrucció de vegetació per recol·lecció abusiva.

Les mesures que cal prendre per tal d'evitar els impactes puntuals en les activitats de lleure al medi natural són: en primer lloc, l'exemple dels organitzadors, coordinadors i monitors de les activitats; en segon lloc, la informació prèvia en cada activitat dels possibles impactes ambientals; i en tercer lloc, facilitar recursos per evitar o minimitzar els impactes (proporcionar bosses per a la recollida selectiva dels residus propis: una bossa pel plàstic i les llaunes, i una segona bossa pels residus orgànics). Finalment, cal ser molt conscients que els impactes ambientals generals només es poden modificar o corregir quan les actituds responsables envers el medi que es demostren en les activitats de lleure es traslladen a la vida diària i als hàbits dels consumidors.

4.2.- Els espais naturals.

[Espais naturals protegits](#): Parcs nacionals, Parcs naturals, Paratges naturals d'interès nacional, Reserves naturals, Reserves marines, [PEIN](#) (Pla d'espais d'interès natural de Catalunya)

[Pàgina dels Parcs de Catalunya](#)

Pàgines principals del [Parc del Montnegre i Corredor](#), el [Parc de la Serralada Litoral](#) i el [Parc de la Serralada de Marina](#)

[Xarxa de parcs naturals de la Diputació](#)

Annexos

[Memòria del Parc Nacional d'Aigüestortes 2006](#) [1.1 MB]

[Memòria del Parc Natural de l'Alt Pirineu 2007](#) [944 KB]

Activitats

1) En una excursió pel Montnegre amb una vintena de noies i nois de 14 a 18 anys, i que han de portar l'esmorzar i el dinar, quines mesures, des d'una perspectiva d'educació ambiental, hauríeu de prendre com a monitors o guies del grup?

2) En el [mapa dels Espais d'interès natural](#) (PEIN) cerqueu els sis espais més propers a casa vostra. Indiqueu si n'hi ha, quins espais es corresponen amb Parcs de la Diputació de Barcelona.

[inici pàgina](#)

tornar a l'índex de [Medi natural](#)

tornar a la [pàgina](#) principal

podeu contactar amb nosaltres a: editor@cienciasnaturals.com

Aquesta obra està subjecta a una [Llicència de Creative Commons](#)